

Skal vi starte på en frisk Ole?

Hvad kan overskriften dække over? Det kunne være Helle Thornings inklination til Ole Sohn, efter at regeringsdannelsen næsten var brudt sammen, fordi S og SF ikke kunne blive enige om, man skulle fordoble eller tredoble tilskuddet til frie skoler. Det kunne også være den iltre, rødhårede amagerpigens bøn til sin ægtefælle, efter hun har danset lidt for tæt med en galan natten igennem.

Det kunne for så vidt også være Mette Frederiksens og Helle Thornings børn, der med store forventninger og julelys i øjnene spørger deres mødre.

Det er en sproglig leg, for der står jo også: "Skal vi starte på en friskole?"

Det er af dybeste seriøsitet og vigtighed, at vi laver sjov med sproget. Det skal friskolelæreren også gøre, for det griber eleverne og giver dem en skæv og udfordrende vin-kel på dansk.

De fleste husker Benny Andersens gribende bog om Snøvsen, som alle var gået fra. Den stakkels snøvs var helt alene måske med undtagelse af katten i sækken. Stakkels kat! Benny Andersen er bestemt ikke alene blandt de sjove sprogrøgttere. Halfdan Rasmussen mestrede også de sproglige og poetiske mærkværdigheder, så de ikke blot var fyldt med humor, men også med poesi. Hans ABC fra 1967 er kendt af de fleste børn og voksne. De voksne har med fornøjelse læst den igen og igen for deres børn, for der var sproglig udfordring i værket.

*Else elsker pelse.
Else elsker pølse.
Pølse åd hun dagen lang.
Elses pels blev alt for trang.
Pelsen holdt, men Else sprak.
Else – pelse – pølsesnak.*

Bogstavrim, enderim og begrebet pølse-snak, som findes i ordbogen, knyttes sammen med billedet af et selvcentreret kvindemenneske, der kun tilfredsstiller sin materialistiske og bogstaveligt talt kødelige trang. Det er tankevækkende og flot.

Halfdan Rasmussen har bygget videre på en tradition for mere eller mindre meningsløse rim, remser og vers. Lige så kendt som Halfdans værker er "Okker, gokker, gummiklokker" samlet af Jens Sigsgaard tilbage i 1943. I de hårde besættelsesår var der lyspunkter for børnene. Vrovlverset om Petermester Snedkersen kan kun skabe sjove og mærkelige billeder i et barns hoved.

*Petermester Snedkersen
plankede over kravleværket,
brækkede ned og faldt halsen.
Så kom hospilancen
og kørte til ambutalet.
Der brev han et skrev
og postede det i putkassen.*

Der er jo fyldsprængt med sproglige udfordringer til barnlige sjæle.

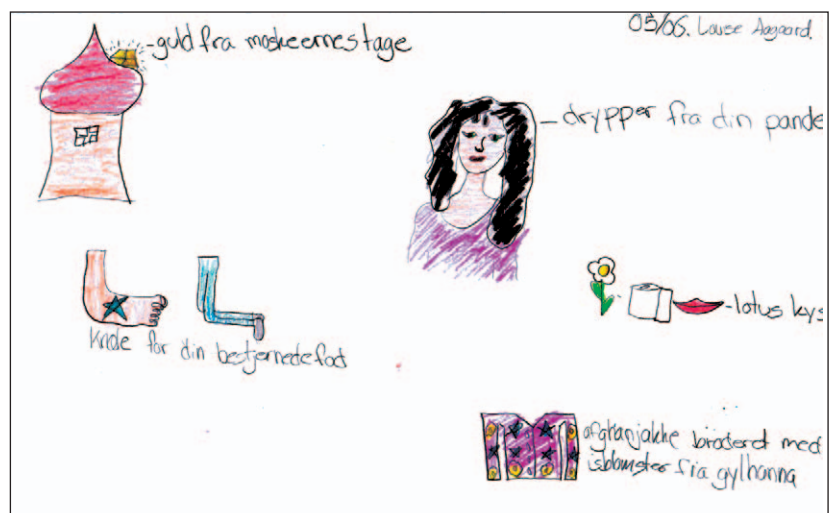
For øvrigt er gummiklokker generelt meningsløse; det giver kun fornuft at bruge dem til døve.

Vi skal give eleverne sproglig udfordring (det som nu hedder sparring) og træne dem (det som kendes som coaching) i sproget. Jeg bruger ofte Eik Skaløes "Til Nashet" i min undervisning i poesi, billedsprog og metaforer. Eik Skaløe var for resten kæreste med Halfdan Rasmussens datter Iben.

Omkvædet fra denne 60'er klassiker, som er skrevet til Iben, lyder:

*Lad mig knæle for din bestjernede fod
og gi' dig
et lotus
læbe kys*

Jeg sætter eleverne til at tegne de billeder, som teksten indeholder, og som de ser dem. De giver masser af spændende resultater, som det ses. Mange forstår poesien, og andre tager ordene mere bogstavelige. For en enkelt betyder lotus et køkkenrulle- og toiletpapirmærke.

Den bestjernede fod er ganske konkret; Iben Nagel Rasmussen, Eik Skaløes kæreste, havde en stjerne tatoveret på foden.

Til Nashet, vers to: Min elskede – snus til min afghanjakke/broderet med isblomster fra gylhanna/når vi har grinet – så skal vi snakke/dit sorte hår drypper smukt fra din pande.

Et stadig spillevende band kan sandelig også udfordre eleverne, såvel poetisk, sprogligt som holdningsmæssigt. Det er TV2. De mestrer i et mere nutidigt (tone)sprogkunsten og jonglerer med ordene. Således i den underfundige "Kom lad os brokke os". Heri bliver et forventet rim til noget helt andet.

Alt for meget vold
og lidt for lidt Susse
og ham der Ulrik Kold
ku' eddermame godt trænge til noget, en varm kop kaffe

Kaffe og Susse rimer jo ikke så godt, som nogle andre ord gør, på Susse, og hvad Ulrik Kold kunne tænkes at trænge til.

I det daglige kan og skal vi lege med sproget. Eleverne holder meget af det, udfordres og efterligner det. Det behøver ikke bare at være i dansktimerne, men igennem hele skoledagen. Læreren kan demonstrativt gå rundt og rundt om et bord, mens eleverne er travlt optaget af en opgave. Langsomt bliver klassen opmærksom på lærerens vandring omkring et enkelt bord, og endelig

spørger en elev: "Hvad laver du?" Svaret er: "Jeg går ombord!" De oplever en ny kobling i et ordspil. Og de begynder at tænke over ordenes billedbetydning og metaforer. Og de finder måske ud af, at ordet bord også betyder øverste langsgående skibsplanke. I dansktimen spørger læreren eleverne, hvad det betyder at have en ordentlig kæp i øret. De svarer selvsagt, at det er at være beruset. Den velforberejede lærer har en ordentlig kæp med til timen og demonstrerer så vanskeligheden ved at gå forlæns gennem en dør med en sådan træting ud gennem øret.

En lærer på en stol. En af de spændstige af slagsen, såvel lærer som stol.

Grib, hvad der måtte være i klasseværelserne, og leg med det og ordene. Læreren illustrerer slagsmål med tegnetrekanten i matematiktimen. Det er et trekantdrama. Læreren råber "dav, dav, dav" ned i skraldespanden. Han eller hun er en span-dauer.

Skab ordrigdom, ikke ved kvantitativt, men kvalitativt. Led eleverne ind i ordenes fantastiske verden. Væk i bedste fald deres interesse for ordenes etymologi og semantik. Udfold deres kreative ordsans.

Vagn Sohn

Stol på din lærer!

Friskolebladet er bladet for **alle** i friskolerne

Friskolebladet er bladet, der også tør bringer positive historier om dagligdagen i friskolerne – tit sammen med friskolernes egne folk – om helt almindelige ting, skøre tiltag og visioner om bedre skole og samfund. Friskolebladet skaber bro mellem skolerne og udveksler erfaringer

**Friskole
Bladet**

Nye friskoler (første år):	Gratis til alle første år (ved tilmelding)
Skoleabonnement A:	232 kr. om året, hvis abonnement tegnes til alle elevhjem (har skolen ikke tidligere holdt bladet til alle elevhjem er prisen første år 154 kr.)
Skoleabonnement B:	348 kr. om året ved tegning for alle bestyrelses- og lærerhjem
Skoleabonnement C:	464 kr. om året for færre abonnementer (enkeltabonnementer)

Abonnement: Anne Simonsen, Friskolernes Kontor, Prices Havevej 11, 5600 Faaborg, tlf.: 62 61 30 13.